

Nr 193.

Av herr **Eriksson** i Grängesberg m. fl., om ändring i vissa delar av lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Kungl. Maj:ts proposition till 1916 års riksdag med förslag till olycksfallsförsäkringslag upptog riks-försäkringsanstalten och ömsesidiga bolag såsom bärare av försäkringen.

Departementschefen anförde såsom huvudmotiv, att det måste anses såsom en ganska naturlig utväg att låta arbetsgivarna, som ju hava att bära försäkringens hela börda och vilka i allmänhet hava intresse av att tillgodose sina arbetares bästa, själva, om de så önska, ordna och handhava försäkringen av dessa arbetare.

Förutsättningen härför vore emellertid, att tillräckliga garantier beträffande säkerhet för ersättningarnas utfående och försäkringsbestämmelsernas riktiga tillämpning kunde anses vara för handen. Härutinnan framhöll departementschefen, att han föreslagit ett tillägg, enligt vilket försäkringsrådet skulle erhålla rätt att även i sådana fall, där klagan ej förts, upptaga vilket försäkringsärende som helst till behandling och sålunda beredas möjlighet att i försäkringsinrättnings beslut jämväl i ersättningsfrågor vidtaga erforderlig rättelse. Genom denna form av inspektion från försäkringsrådets sida skulle man erhålla ett medel till förekommande av den ojämnhet i lagtillämpningen, som kunde bli en följd av olika uppfattningar.

Departementschefen yttrade i denna del, bland annat, följande. »Särskilt med hänsyn till möjligheten av en dylik inspektion hyser jag inga betänkligheter beträffande kommitténs förslag att även åt ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag, för ändamålet bildade av arbetsgivare såsom delägare, vilka svara för bolagets förbindelser med obegränsad personlig ansvarighet, medgiva rätt att meddela försäkring enligt lagen.»

Socialdemokratiska riksdagsgruppen frambar en motion nr 275 i andra kammaren, vari, bland annat, yrkades, att försäkringen icke skulle vara tillåten i enskilda bolag.

Huvudsakliga motiveringen.

1) Om jämväl enskilda bolag finge hand om försäkringen skulle detta verka nedbrytande på enhetligheten vid lagens tillämpning.

2) Försäkring i arbetsgivarbolag vore icke ur de försäkrades synpunkt lika betryggad som försäkring i statsanstalt. Effektiv kontroll kunde icke i varje fall utföras. Arbetsgivarnas ekonomiska intresse och icke sociala synpunkter kunde antagas komma att i allt för hög grad göra sig gällande vid dessa bolags verksamhet. Den skadades klagorätt måste anses i viss mån överskattad.

Andra kammaren biföll motionen med 110 röster mot 73. Första kammaren biföll Kungl. Maj:ts förslag. Vid sammanjämkningen segrade Kungl. Maj:ts förslag.

Vid 1919 års riksdag väcktes motioner om riks försäkringsanstalten såsom ensam bärare av försäkringen dels av herr Eriksson i Grängesberg i andra kammaren (motion nr 182), dels av herr Ljunggren i första kammaren (motion nr 30).

Herr Eriksson framhöll i sin motion, bland annat, att de farhågor, som framställdes i den av socialdemokratiska riksdagsgruppen vid 1916 års riksdag väckta motion beträffande arbetsgivarbolagen, varit, enligt vad erfarenheten sedermera bestyrkt, synnerligen välgrundade. Vidare framhöll herr Eriksson riks försäkringsanstaltens svåra ställning i konkurrensen med enskilda bolag.

Herr Ljunggren anförde i sin motion, att enligt hans mening övervägande skäl talade för, att all försäkring borde äga rum uteslutande i riks försäkringsanstalten, samt framhöll, att för staten såsom arbetsgivare, för en riktig behandling av de rättmätiga anspråk, de försäkrade äga befogenhet att ställa på försäkringsinrättningen, samt ur ren försäkringsteknisk synpunkt måste anordningen med konkurrerande bolag anses högst förkastlig. Kostnaderna för inspektion och övervakning av bolagens verksamhet måste för staten bliva högst betungande.

Försäkringsrådet avstyrkte motionerna. Visserligen funnes missförhållanden men många av missförhållandena komme enligt försäkringsrådets mening utan tvivel inom den närmaste tiden att avhjälpas redan till följd av de anmärkningar, som från flera håll framställdes, och ansåge rådet, att desamma i övrigt genom erforderliga föreskrifter eller anmaningar från försäkringsrådets sida komme att efter hand så gott som fullständigt undanröjas.

Riks försäkringsanstalten tillstyrkte motionerna.

Första lagutskottet, som hade att behandla motionerna, avstyrkte desamma samt anförde: »Möjligen kunna vissa olägenheter uppkomma genom medgivande av försäkring i arbetsgivarbolag. Detta hade ej heller förbisetts av 1916 års särskilda utskott, som emellertid ansåg, att starka positiva skäl kunde anföras för att medgiva försäkring genom ömsesidiga sammanslutningar, bildade av arbetsgivarna själva. Dessa hade ju att bära försäkringens hela börda och borde därför äga rätt att under betryggande former själva få ordna och handha försäkringen. Därtill komme, att vissa arbetsgivare kunde hava intresse av att sluta sig tillsammans för att genom vidtagande av skydds- och andra åtgärder söka nedbringa kostnaderna. Vad sålunda anförts till stöd för arbetsgivarbolagens berättigande torde alltjämt äga giltighet. En annan sak är, huruvida olägenheter av den betydelse, att de böra föranleda en övergång till systemet med en statsanstalt, som ensam handhar försäkringen, visat sig förbundna med det för närvarande tillämpade försäkringssystemet. Utskottet är av den uppfattningen, att den ringa erfarenhet, tillämpningen av 1916 års olycksfallsförsäkringslag givit, icke lämnar någon säker vägledning för bedömande av förevarande spörsmål. I denna sin uppfattning styrkes utskottet

av de olika meningar, som kommit till uttryck i försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens i ärendet avgivna yttranden. Medan försäkringsrådet anser, att de av motionärerna påtalade missförhållanden icke med nödvändighet kunde anses vara förbundna med själva försäkringssystemet och att desamma utan tvivel skulle komma att inom den närmaste tiden avhjälpas genom försäkringsrådets övervakande verksamhet, förmenar åter riksförsäkringsanstalten, att den enda garantin för missförhållandenas undanröjande är att söka i en lagändring i den av motionärerna angivna riktning. Vid sådant förhållande och då i varje fall förevarande fråga bör göras till föremål för en allsidig utredning, innan något ståndpunktstagande synes böra ifrågakomma, får utskottet avstyrka motionerna i denna del.»

Tre av utskottets ledamöter reserverade sig under yrkan om bifall till motionerna.

Vid 1920 års riksdag framfördes ånyo motioner av herr Eriksson i andra kammaren (motion nr 184) och av herr Ljunggren i första kammaren (motion nr 159).

Herr Eriksson utvecklade ytterligare de skäl, som av honom framförts i föregående motionen, samt framhöll, att erfarenheten allt mer bekräftat riktigheten av de synpunkter, som därvid framlagts. Beträffande försäkringsrådets uppfattning, att försäkringsrådet genom lämpliga åtgärder från rådets sida skulle kunna avlägsna de missförhållanden, som rådet självt erkänt förefunnas, yttrar motionären, att han finner densamma väl optimistisk samt drager i tvivelsmål, om försäkringsrådet verkligen är i stånd att genomföra en effektiv kontroll. Under återopande av en del siffror finner motionären det tydligt, att en effektiv granskning ej kan medhinnas av rådet.

Herr Ljunggren utvecklar i sin motion de av honom i hans förut ingivna motion angivna synpunkterna sam återopar i övrigt en av riksförsäkringsanstaltens chef till socialförsäkringskommittén ingiven skrivelse med förslag till vissa ändringar av olycksfallsförsäkringslagen.

Försäkringsrådet avstyrkte motionerna under återopande av att föreliggande fråga komme att göras till föremål för en allsidig och ingående utredning av socialförsäkringskommittén. Försäkringsrådet anförde härutinnan i sitt utlåtande följande.

»Åtgärder för erhållande av en sådan allsidig utredning av förevarande fråga, som utskottet (första lagutskottet vid 1919 års riksdag) sålunda ansett erforderlig, torde emellertid redan hava vidtagits. Vid avgivande i skrivelse den 15 oktober 1918 av förslag rörande anslag för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet under år 1920 har nämligen anstalten ifrågasatt vissa åtgärder för vinnande av förändringar och förenklingar med avseende å anstalten åliggande uppgifter. Genom nådigt beslut den 24 januari 1919 anbefallde Kungl. Maj:t socialförsäkringskommittén att i samband med fullgörande av sitt uppdrag taga i övervägande, vad riksförsäkringsanstalten i sin ovanberörda skrivelse anført i fråga om vissa ändringar av olycksfallsförsäkringslagen i det syfte, som nyss angivits. Sedan därefter riksförsäkringsan-

stalten genom nådigt beslut den 13 juni 1919 anbefallts att avgiva underdånigt utlåtande i anledning av vad riksdagen i skrivelse samma dag angående reglering av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel anfört rörande önskvärdheten av, att frågan om åtgärder för vinnande av förändringar och förenklningar med avseende å de ämbetsverket åliggande uppgifterna snarast möjligt bleve föremål för prövning, har riksförsäkringsanstalten i underdånig skrivelse den 10 januari 1920 föreslagit åtskilliga förändringar i olycksfallsförsäkringslagen, bland annat, att försäkring enligt nämnda lag skulle äga rum endast i riksförsäkringsanstalten. Genom nådigt beslut den 30 januari 1920 har Kungl. Maj:t anbefallt socialförsäkringskommittén att i samband med behandlingen av riksförsäkringsanstaltens förstberörda framställning taga i övervägande, vad riksförsäkringsanstalten i sin skrivelse den 10 januari 1920 anfört i omförmälda avseende.

Till följd härav torde föreliggande fråga komma att göras till föremål för en allsidig och ingående utredning av socialförsäkringskommittén; och då samma fråga är av så ingripande betydelse, att den ej bör utan sådan utredning avgöras, får försäkringsrådet hemställa, att utskottet måtte föreslå riksdagen att i avvaktan på förberörda utredning förklara motionerna nr 159 i första kammaren och nr 184 i andra kammaren icke föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.»

Riksförsäkringsanstalten tillstyrkte för sin del bifall till motionerna.

Andra lagutskottet vid 1920 års riksdag, som hade att behandla motionerna, instämmer i vad första lagutskottet vid 1919 års riksdag anfört samt yttrade vidare följande. »Den ökade erfarenhet, som vunnits sedan detta skrevs, har dock otvivelaktigt givit vid handen, att för riksförsäkringsanstaltens del betydande olägenheter varit förbundna med den obligatoriska olycksfallsförsäkringens uppdelning på statlig och privat verksamhet. Huruvida dessa olägenheter i huvudsak äro att hänföra till organisatoriska svårigheter vid försäkringens införande eller komma att bli bestående är givetvis svårt att avgöra. Likaledes huruvida de äro av den allvarliga beskaffenhet, att de kunna motivera ett upprivande av 1916 års beslut och en avveckling av de nystartade privata företagens verksamhet, för vars fortbestånd, som framgår av inkomna utlåtanden, ävenledes starka skäl kunna anföras. Frågans invecklade och grannliga beskaffenhet utesluter i varje fall, enligt utskottets uppfattning, ett omedelbart bifall till motionerna, men vad som i saken förekommit motiverar, att det ånyo väckta spørsmålet upptages till allvarlig undersökning. En sådan är emellertid redan igångsatt. Som försäkringsrådet i sitt yttrande meddelat, har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 januari 1920 anbefallt socialförsäkringskommittén att vid behandling av viss av riksförsäkringsanstalten gjord framställning taga i övervägande av riksförsäkringsanstalten i skrivelse den 10 januari 1920 framlagt förslag till sådana ändringar i olycksfallförsäkringslagen, som motionärerna åsyfta.

Även i annat sammanhang härmed torde riksförsäkringsanstaltens ställning till olycksfallsförsäkringen komma att underkastas prövning. Genom samstämmiga

beslut har nämligen kamrarna nyligen med anledning av enskild motion hos Kungl. Maj:t anhållit om utredning rörande åstadkommandet av en enhetlig organisation av socialförsäkringens olika grenar i syfte att åstadkomma förenkling och besparing i förvaltningen ävensom största möjliga effektivitet av försäkringen. Vid utförandet av en dylik utredning måste även, enligt utskottets uppfattning, nu föreliggande spørsmål bli föremål för behandling.

Till sist vill utskottet erinra om det utarbetade förslaget till allmän sjukförsäkring. Mot detta förslag har, bland andra, invändningar även framhållits riksförsäkringsanstaltens försvårade ställning till sjukförsäkringen på grund av befintligheten av de enskilda olycksfallsförsäkringsbolagen. Vid den fortsatta prövningen av förslaget måste givetvis vikten av dessa invändningar bli föremål för undersökning.

Då således det av motionärerna väckta spørsmålet i annan ordning redan är och utan riksdagens ytterligare framställning kommer att bli föremål för ingående undersökning får utskottet hemställa, att motionerna I: 159 och II: 184 ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.»

Såsom av utskottets utlåtande framgår, grundar utskottet sitt avstyrkande på *tre* förhållanden, nämligen

dels att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 januari 1920 anbefallt socialförsäkringskommittén att vid behandlingen av viss av riksförsäkringsanstalten gjord framställning taga i övervägande av anstalten i skrivelse den 10 januari 1920 framlagt förslag till sådan ändring av olycksfallsförsäkringslagen, som i motionerna åsyftas,

dels att kamrarna genom samstämmiga beslut hos Kungl. Maj:t anhållit om utredning rörande åstadkommande av en enhetlig organisation av socialförsäkringens olika grenar i syfte att åstadkomma förenkling och besparing vid förvaltningen ävensom största möjliga effektivitet av försäkringen,

dels ock till sist att ett utarbetat förslag till allmän sjukförsäkring föreläge, vid vars fortsatta prövning undersökning givetvis måste komma att äga rum beträffande invändningar, vari framhållits riksförsäkringsanstaltens försvårade ställning till sjukförsäkringen på grund av befintligheten av de enskilda försäkringsbolagen.

Beträffande de skäl, som utskottet sålunda anfört för avslag å motionerna, föreligga följande förhållanden:

1) *Det till socialförsäkringskommittén lämnade uppdraget.* Vad först angår det till socialförsäkringskommittén genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 januari 1920 lämnade uppdraget har kommittén den 29 januari 1921 avgivit utlåtande. Kommittén anförde härvid i denna punkt följande. »Såsom av det anförda framgår, har riksförsäkringsanstalten vid olika tillfällen såsom sin mening framhållit, att betydande olägenheter äro förbundna med det nuvarande systemet, enligt vilket förutom anstalten även ömsesidiga, av arbetsgivare bildade försäkringsbolag kunna meddela försäkring enligt lagen, och att därför anstalten ensam bör vara bärare av den obligatoriska försäkringen. Även kommittén är av den meningen, att ett system med riksförsäkringsanstalten såsom ensam

bärare av försäkringen är att föredraga framför det nuvarande systemet. Denna grannliga fråga tillhör emellertid otvivelaktigt de frågor, som avse åstadkommande av möjligaste enhetlighet inom socialförsäkringen och torde därför även tillhöra området för den utredning, som anförtratts ovannämnda den 11 oktober 1920 tillsatta kommittén. Socialförsäkringskommittén har därför, ehuru, såsom anförts, dess ställning till frågan principiellt överensstämmer med riksförsäkringsanstaltens, icke ansett sig nu böra avgiva bestämt förslag i sådant syfte, utan har kommittén intill dess förberörda utredning kan bli färdig, ansett riktigast att vid detta tillfälle endast avgiva förslag till vissa särskilda bestämmelser rörande arbetsgivarbolagens verksamhet, vilka torde vara ägnade att undanröja de mest framträdande olägenheterna. Frågan om riksförsäkringsanstaltens ställning inom olycksfallsförsäkringen står därjämte, såsom av kommittén i förut avgivna betänkande framhållits, i nära samband med frågan om organisationen av den obligatoriska sjukförsäkringen och torde därför även av denna anledning för närvarande böra lämnas öppen. Slutligen torde böra erinras därom, att genomförandet av ett system med riksförsäkringsanstalten såsom ensam försäkringsbärare icke kan antagas komma medföra minskning i statsverkets utgifter för anstaltens förvaltning, men att de förslag, som kommittén nu har att avgiva, närmast äsyfta förenkling av förvaltningen. Skulle det emellertid av Eders Kungl. Maj:t finnas lämpligt att utan avvaktande av ovannämnda frågors lösning redan nu föreslå riksdagen lagändringar i syfte att göra riksförsäkringsanstalten till ensam bärare av försäkringen, torde de erforderliga ändringarna utan svårighet kunna vidtagas utan att särskilt förslag därom nu behöver avgivas.»

Den 31 december 1922 upphörde socialförsäkringskommittén utan att dess förinnan hava avgivit något ytterligare utlåtande i nu omförmälda fråga.

2) *Kommittén för socialförsäkringens organisation.* Vad därefter angår denna kommitté, vilken tillsattes den 11 oktober 1920 för socialförsäkringens organisation såsom huvudsaklig uppgift, erhöll densamma den 12 september 1921 uppdrag att föreslå anordningar för nedbringande av riksförsäkringsanstaltens och pensionsstyrelsens administrationskostnader. Den 25 oktober 1922 avgav kommittén utlåtande i anledning av det kommittén den 12 september 1921 lämnade uppdraget. Under rubriken »Allmänna synpunkter» anför kommittén i sitt utlåtande, bland annat, följande. »Ehuru kommitténs här föreliggande uppdrag enligt förut omnämnda direktiv torde avse att föreslå anordningar för åstadkommande av besparingar och förenklingar endast i fråga om den nuvarande socialförsäkringens administration, har dock kommittén ansett sig böra, där sådant funnits påkallat, ingå även på vissa andra kostnader för socialförsäkringen. *Kommittén har dock funnit det ligga utom ramen för uppdraget att i detta sammanhang upptaga frågor rörande försäkringsrådets, de ömsesidiga arbetsgivarbolagens och den statsunderstödda frivilliga sjukkasserörelsens verksamhet.*»

Kommitténs utlåtande berör förty icke frågan om riksförsäkringsanstalten såsom ensam bärare av den sociala olycksfallsförsäkringen.

Den 7 december 1923 har Kungl. Maj:t med hänvisning till vissa inom statens besparingskommitté pågående arbeten, avseende, bland annat, frågan om socialförsäkringens ekonomiska förutsättningar, förordnat, att arbetet inom kommittén för socialförsäkringens organisation och dess arbetsutskott skall vila och icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande upptagas.

3) *Sjukförsäkringen*. Vad slutligen angår frågan om allmän sjukförsäkring avgav socialförsäkringskommittén förslag härom den 14 oktober 1919 och överarbetades detta förslag inom socialdepartementet samt förelåg färdigt i sitt sålunda överarbetade skick år 1920. Något åtgörande med anledning av detta förslag har sedermera icke skett och en av Sveriges allmänna sjukkasseförbunds styrelse innevarande år gjord framställning angående åtgärder för den sociala sjukförsäkringens lösning har ej heller föranlett annan åtgärd än inhämtande av yttrande från kommittén för socialförsäkringens organisation. Nyssnämnda kommittés arbete vilar, såsom ovan nämnts, numera tills vidare.

Man finner förty, att de tre utredningar, som av andra lagutskottet vid 1920 års riksdag åberopats såsom skäl för att frågan om riksförsäkringsanstalten såsom ensam bärare av den sociala olycksfallsförsäkringen icke borde för dåvarande upptagas till prövning, nedlagts utan att hava lett till något resultat. Socialförsäkringskommittén har upphört, organisationskommitténs arbeten vila och må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande återupptagas. Sjukförsäkringsfrågan är för närvarande icke föremål för något statsmakternas åtgörande.

Då sålunda de utredningar, som av lagutskottet åberopats, icke upptagit till prövning frågan om riksförsäkringsanstalten såsom ensam bärare av den sociala olycksfallsförsäkringen, bör tagas under övervägande, om icke denna fråga självständigt bör lösas utan att kombineras med övriga socialförsäkringsfrågor.

Vid sådant förhållande må till prövning upptagas, huruvida de skäl, som förut anförts, för riksförsäkringsanstalten såsom ensam bärare av försäkringen fortfarande äro gällande.

Man har härvid att undersöka, dels huruvida de enskilda bolagen, sådana desamma numera framträda, motsvara de fordringar och uppfylla de förhoppningar, som vid lagens tillkomst ställdes på desamma av dessa bolags förespråkare, eller om de farhågor, som kommo till uttryck, bland annat, i den av socialdemokratiska riksdagsgruppen vid lagens tillkomst framlagda motion, voro berättigade, dels ock om den grundförutsättning, som från alla håll och parter gjorts gällande såsom villkor för de enskilda bolagens tillvaro, nämligen en stark inspektion och ett kraftigt övervakande från försäkringsrådets sida visat sig hållbar.

Vad angår de *enskilda bolagen* hava dessa under åren allt mer avlägsnat sig från den typ, som de synas hava varit avsedda att representera, nämligen sammanslutningar mellan vissa yrkesgrupper för tillgodoseende av yrkesgruppernas eller yrkessammanslutningarnas intressen samt övergått till typen för vanliga affärsbolag. Det har sålunda visat sig, att exempelvis två av bolagen, köpmännens olycksfallsförsäkringsbolag, ömsesidigt, och åkeriägarnas ömse-

sidiga olycksfallsförsäkringsbolag bytt namn och numera kalla sig olycksfallsförsäkringsbolaget Mercur, ömsesidigt, och ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolaget Sleipner, för att lättare kunna taga försäkringar utanför den yrkesgrupp, som de ursprungligen avsågo såsom försäkringstagare. Endast några få bolag kvarstå ännu på den rena yrkessammanslutningens grund. Det säger sig självt, att ju mer bolagen övergå till rena affärsbolag desto mindre finnes skäl antaga, att de uppfylla de syften, som förespråkarna för de enskilda bolagen vid lagens tillkomst framlade såsom motiv för deras tillvaro.

Grundförutsättningen för de enskilda bolagens tillvaro var ock, såsom nämnts, en stark inspektion från försäkringsrådets sida. Erfarenheten har emellertid visat, att de i ovannämnda motion vid 1916 års riksdag framställda farhågor beträffande kontrollen över de enskilda bolagen och lagens verksamhet på ett nästan enastående eklatant sätt visat sig befogade. Försäkringsrådets i dess till andra lagutskottet vid 1919 års riksdag avgivna utlåtande framställda förhoppning att bliva i stånd företaga möjligast allmänna granskning av försäkringsinrättningarnas beslut, särskilt i sådana fall, där beslutet grundats på skälighetsprövning, har visat sig icke kunna uppfyllas, om de blygsammaste fordringar ställas på en sådan granskning. Till belysning av försäkringsrådets förmåga att uppfylla de fordringar, som härvidlag vid lagens tillkomst ställdes på detsamma, må anföras, att enligt bilagan till 1924 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, de mål, som utan att besvär anförts, infordrats av rådet till granskning, utgjort år 1920 492, år 1921 672, år 1922 328 och år 1923 endast 90. Rådets granskning har sålunda så gott som helt och hållet upphört, vilket ock bekräftas, bland annat, av en i tidningen Socialdemokraten den 21 december 1923 intagen av en ledamot av försäkringsrådet signerad artikel, vari det, bland annat, skrives följande. »Förutom uppgiften att pröva besvär och framställningar har rådet en annan icke mindre viktig uppgift, nämligen att följa försäkringens tillämpning och utveckling och sålunda, bland annat, från respektive försäkringsinrättningar infordra mål för granskning. Det säger sig självt, att denna granskning är av stor betydelse för tillvaratagande av den skadades rätt, vilket ju också erfarenheten visat. Genom den gjorda indragningen har emellertid denna viktiga del av rådets verksamhet måst så gott som helt inställas.»

Försäkringsrådet har sålunda icke visat sig vara i stånd att verkställa den granskning av de enskilda bolagens beslut eller den övervakning av lagens tillämpning, som vid lagens tillkomst förutsattes och som utgjorde ett huvudvillkor för de enskilda bolagens tillkomst.

Kostnaderna för försäkringsrådets verksamhet, därest rådet skulle komma att uppfylla de fordringar, som å detsamma ställdes vid lagens tillkomst, skulle säkerligen också så väsentligt komma att överstiga de beräknade kostnaderna, att härvidlag en helt ny faktor kan sägas hava tillkommit, vilken givetvis måste tagas i beräkning, då fråga blir, om de enskilda bolagen fortfarande skola äga rätt att vid sidan av riksförsäkringsanstalten omhänderhava den sociala olycksfallsförsäkringen.

Som olycksfallslagen är avfattad förekommer skälighetsprövning vid bestämmande av skadeersättningarna i de flesta fall. Detta förhållande gör sig gällande såväl vid bestämmande av invaliditetsgraden som arbetsförtjänsten. Vid bestämmande av arbetsförtjänsten torde endast under en omständighet skälighetsprövning icke ifrågakomma, nämligen då den skadade är en fullvuxen, förut ej skadad person, som under ett år, räknat tillbaka från olycksfallet, utan avbrott varit anställd hos arbetsgivaren och under hela året åtnjutit normal avlöning.

Under nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden, då många arbetare tidvis äro utan sysselsättning och då arbetsförtjänsten även inom samma fack är mycket varierande, lärer bestämmande av inkomsten, som skall läggas till grund för den utgående ersättningen, i många fall lämna rum för delade meningar om vad som kan vara skäligt och riktigt. Såväl vid bestämmande av arbetsförtjänsten som invaliditetsgraden kunna ganska stora svängningar göras, utan att man kan säga, att vederbörande handlat i direkt strid mot lagens föreskrifter. Det erfordras ganska stora fel för att man skall kunna påstå, att ett direkt oriktigt beslut föreligger.

Lika nyttig som en vidsträckt skälighetsprövning kan anses vara, när avgörandet ligger i kompetenta och opartiska händer, lika vådlig kan en sådan prövning vara, om frågorna avgöres på håll, där icke full garanti föreligger för tillräcklig kompetens eller opartiskhet.

Även om de personer, som handhava de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagens förvaltning, icke medvetet partiskt söka pressa ned skadeersättningarnas storlek, lärer dock ingen kunna förneka, att icke det nuvarande systemet med ett flertal inbördes konkurrerande bolag i konkurrens med riks-försäkringsanstalten samt med försäkringstagare som aktieägare, medvetet eller omedvetet verkar i riktning mot att de ersättningar, som bolagen lämna, bestämmas så snävt som är möjligt.

Följande sammanställning avser att belysa frågan, huruvida det föreligger någon skillnad mellan riks-försäkringsanstaltens och de ömsesidiga bolagens beslut i ersättningsfrågor, för vilket ändamål en undersökning verkställes av kungl. försäkringsrådets utslag och beslut under år 1922. För att så vitt möjligt eliminera faktorer, som kunna tänkas minska värdet av en dylik undersökning, hava utslag och beslut, som röra frågor av nedan angiven art, uteslutits.

1) Ärenden, där försäkringsinrättningen beviljat ersättning men besvären avse frågan, huruvida försäkringsplikt föreligger,

2) ersättningsärenden, där besvären avse en minskning av de ersättningsbelopp, som försäkringsinrättningen beslutat, eller ärende, där rådets beslut innebär en minskning i de av försäkringsinrättningen beslutade ersättningarna,

3) utbetalning av kapitalbelopp,

4) infordrade eller underställda ärenden,

5) besvär rörande karensersättningar, då karensförsäkring icke föreligger,

6) besvär, som kräva högre ersättningar än som motsvara lagens maximibestämmelser.

De medtagna utslagen och besluten uppgå till 684. Då utslagen i 2 fall avsågo beslut av olika försäkringsinrättningar, uppgick motsvarande antal beslut till 686.

De överklagade besluten hava i en del fall ändrats av rådet och i en del fall av försäkringsinrättningarna själva. Resultatet av undersökningen har sammanställts i följande tablå.

	Hela antalet beslut	Av försäkringsrådet ändrade beslut		Av försäkringsinrättningarna själva ändrade beslut	
		Antal	i % av samtliga	Antal	i % av samtliga
Riksförsäkringsanstalten	313	47	15.0	43	13.8
Ömsesidiga bolag.....	373	110	29.5	66	17.7

Såsom synes av tablå, har försäkringsrådet ändrat (höjt) de av försäkringsinrättningarna beslutade ersättningarna beträffande riksförsäkringsanstalten i omkring 15 procent och för de ömsesidiga bolagen i omkring 30 procent av de överklagade besluten.

För att i visst avseende kunna erhålla en uppfattning om den ekonomiska betydelsen av förevarande utslag har i de 157 fall, där rådet ändrat försäkringsinrättningarnas beslut, undersökts den på grund härav förorsakade ökningen i invaliditets- och dödsfallsersättningarnas kapitalvärden. Denna ökning uppgår för riksförsäkringsanstalten till 99,000 kronor och för de ömsesidiga bolagen till omkring 274,000 kronor.

Med dessa fakta för ögonen är det icke utan skäl, som inom arbetarkretsar verklig misstro mot de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagens opartiskhet föreligger.

Bestämmande av ersättningen till en genom olycksfall skadad arbetare är en så grannliga sak, att detta bör ske av statstjänstemän. Den enda riktiga vägen för ordnande av denna angelägenhet är, att all försäkring på detta område handhaves av statens för ändamålet inrättade organ.

Nu kan ju invändas, att den som är missnöjd med den erhållna ersättningen, äger att hos försäkringsrådet anföra besvär. Denna givetvis värdefulla förmån får dock icke överskattas. Många arbetare sakna kännedom om denna möjlighet och icke heller ha de i allmänhet den insikt i lagens bestämmelser, som är behöfelig för att de skola kunna bedöma, om de erhållit för knapp ersättning eller icke. Även andra skäl, däribland hänsyn till arbetsgivaren, göra att många arbetare, även om de ha den uppfattningen, att de bort erhålla högre ersättning, underlåta att klaga.

Det torde vara en allmän uppfattning, att de ömsesidiga försäkringsbolagens verksamhet skulle betyda en avsevärd minskning i det arbete, som riksförsäkringsanstalten har att utföra. Så är dock ingalunda fallet.

Riksförsäkringsanstaltens ställning till de ömsesidiga bolagen framträder synnerligen ofördelaktigt genom nuvarande ordning rörande de mindre arbetsgivarna. Även dessa hava rätt att teckna sin olycksfallsrisk antingen i riksförsäkringsanstalten eller ömsesidigt bolag samt teckna försäkring med eller

utan karensförsäkring, försäkring av annan arbetare än i lagen avses, ned-sättning i försäkringsavgiften genom att åtaga sig att vid inträffat olycksfall bekosta läkarvård, läkemedel m. m. samt förskottering av sjukpenning, antingen under hela sjukdomstiden eller endast under de 35 första dagarna eller också endast under lagtiden, samt slutligen försäkring för olycksfall utom arbetet.

Det är tydligt, att det uppstår ett oerhört arbete för riksförsäkringsanstalten att i arbetsgivarförteckningarna avpricka de arbetsgivare, som hava försäkringar i ömsesidiga bolag, särskilt som namnförväxlingar härvid äro så gott som oundvikliga, beroende på ofullständigheten av de uppgifter, som lämnas riksförsäkringsanstalten av de ömsesidiga bolagen. Kostnaderna för statsverket härför stå icke i rimlig proportion till de fördelar, som erbjudas de mindre arbetsgivarna genom rätten att teckna försäkring i enskilda bolag.

Den nuvarande ordningen innebär en principiell skillnad mellan å ena sidan ett ömsesidigt arbetsgivarförsäkringsbolags och å andra sidan riksförsäkringsanstaltens ställning. Bolaget har endast att träffa ett försäkringsavtal med arbetsgivaren och kommer sålunda att förvalta ett bestämt försäkringsbestånd i likhet med varje annat försäkringsbolag. Ansökningar om inträde komma sålunda att i varje särskilt fall prövas, under det att riksförsäkringsanstalten även måste försäkra sådana arbetsgivare, om vilka riksförsäkringsanstalten av en eller annan anledning icke kan erhålla kännedom.

Riksförsäkringsanstalten däremot har att försäkra arbetare anställda hos alla övriga arbetsgivare och har således att tillse, att försäkringen erhåller sin tillämpning på alla enligt lagen försäkringspliktiga arbetsgivare, d. v. s. där försäkring icke tecknats i ömsesidigt arbetsgivarförsäkringsbolag, skall den äga rum i riksförsäkringsanstalten. Riksförsäkringsanstalten har därför att så långt det är möjligt plocka reda på alla sådana arbetsgivare.

Det naturliga och riktiga måste vara, att en och samma anstalt är ensam bärare av hela försäkringen. Därigenom kommer att ernås väsentligen billigare förvaltningskostnader än då försäkringen är splittrad på ett flertal företag. Försäkringsavgifterna torde i genomsnitt kunna sänkas och tillämpningen av lagen bliver enhetlig.

Olycksfallsförsäkringslagen av den 17 juni 1916 upptager under sjukdom en karenstid av 35 dagar, under vilken icke försäkringsplikt utan ersättningsplikt åligger arbetsgivaren. Arbetsgivaren äger emellertid att för karenstiden teckna frivillig försäkring i riksförsäkringsanstalten eller ömsesidigt bolag, som bildats för försäkring enligt olycksfallsförsäkringslagen, samt därigenom befria sig från sin ersättningsplikt. Klagan över försäkringsinrättnings beslut rörande ersättning m. m. föres hos kungl. försäkringsrådet. I den händelse försäkring av arbetsgivaren icke tagits för karenstiden, går däremot tvist angående ersättning under denna tid till domstol.

Ovan berörda stadganden återfinnas i 6, 33, 35 och 37 §§ olycksfallsförsäkringslagen.

Den i lagen sålunda stadgade karenstiden av 35 dagar, under vilken förty

icke försäkringsplikt föreligger, tillkom emellertid såsom ett provisorium i avvaktan på att särskild lag om sjukförsäkring bleve genomförd. Detta anges ock uttryckligen i 37 §, som innefattar stadgandena under karenstiden, i det att nämnda paragraf börjar med orden »Intill dess särskild lag om sjukförsäkring må vara genomförd etc.»

Ålderdomsförsäkringskommittén upptog i sitt förslag till olycksfallsförsäkringslag icke någon egentlig karenstid utan föreslog obligatorisk försäkring för ersättning redan från och med dagen efter olycksfallet.

Kungl. Maj:t anslöt sig i huvudsak till kommitténs förslag.

Det särskilda utskott, som vid 1916 års riksdag hade att behandla förslaget, anslöt sig till Kungl. Maj:ts förslag.

Vid ärendets behandling i riksdagen segrade emellertid uti första kammaren ett av herr Lindman m. fl. framställt förslag, som innefattade en karenstid på 60 dagar efter olycksfallet. Under nämnda tid skulle viss ersättningsplikt åligga arbetsgivaren.

Andra kammaren godkände för sin del utskottets förslag.

Det sammanjämningsförslag, som sedermera framlades, upptog de lagbestämmelser, som innehållas i nuvarande lagen.

Ehuru, såsom nämnts, ålderdomsförsäkringskommittén icke ansett någon karenstid för försäkringen borde stadgas, i avvaktan på sjukförsäkringens genomförande, var kommittén dock ingalunda blind för sambandet mellan olycksfallsförsäkringen och sjukförsäkringsverksamheten samt samarbetet mellan dessa försäkringsgrenars olika organ. Kommittén framhåller, att ett dylikt samarbete syntes kunna åstadkommas i två avseenden, »nämligen dels däri-genom, att vissa sjukkassor skulle fungera såsom ombud för *riksförsäkringsanstalten* med huvudsakligen liknande uppgifter, som för närvarande tillkomma anstaltsombuden, dels även däri-genom, att anstalten skulle med för ändamålet lämpliga sjukkassor kunna ingå en sorts återförsäkringsavtal av innebörd, att dessa kassor inom sitt verksamhetsområde i större eller mindre omfattning övertog ansvaret för sjukdomstiden.»

Uti det av *socialförsäkringskommittén* den 14 oktober 1919 avgivna förslag angående allmän sjukförsäkring upptogs jämväl till behandling frågan om olycksfallsförsäkringens och sjukförsäkringens ställning till varandra.

Uti lagförslaget 57 § intogs sålunda den bestämmelse, att »vid sjukdom, som avses i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, åligger den allmänna sjukkassan, inom vilkens område den sjuke vistas, att för den försäkringsinrättnings räkning, i vilken han är försäkrad enligt nämnda lag, utgiva ersättning enligt samma lag, intill dess inrättningen finner lämpligt själv övertaga utgivandet av ersättningen.» Vidare stadgades, att »i fråga om försäkringsinrättning, som avses i ovannämnda lag, äger allmän sjukkassa att med överstyrelsens medgivande och mot skälig gottgörelse för uppkommande kostnader för inrättningens räkning åtaga sig verksamhet för genomförande inom sjukkasseområdet av försäkring enligt samma lag.»

Även *kommittén för socialförsäkringens organisation* har i sitt den 25 okto-

ber 1922 avgivna utlåtande angående anordningar för nedbringande av riks-försäkringsanstaltens och kungl. pensionsstyrelsens administrationskostnader berört frågan om sjukkassorna och olycksfallsförsäkringslagen samt därvid framhållit önskvärdheten av, att i så stor utsträckning som möjligt avtal om samarbete mellan riks-försäkringsanstalten och lämpliga sjukkassor i olika delar av landet inginges. En väg, som riks-försäkringsanstalten redan före kommittéutlåtandets avgivande slagit in på.

Såsom av det ovan sagda framgår, att frågan om olycksfallsförsäkringslagen och sjukkasseverksamhetens samband med varandra städse varit föremål för livligt intresse.

Vid tillkomsten av 1916 års lag kunde knappast någon föreställa sig, att ännu åtta år senare frågan om sjukförsäkringens ordnande skulle befinna sig på samma punkt som vid olycksfallsförsäkringslagens antagande.

I det läge, sjukförsäkringsfrågan för närvarande befinner sig, är dess lösning helt och hållet svävande och överlämnad till en obestämd framtid.

Erfarenheten har emellertid givit vid handen, att en karenstid om 35 dagar, som för närvarande förefinnes, visat sig ur såväl arbetsgivarnas som arbetarnas synpunkt i många avseenden olämplig.

För arbetsgivaren kan det understundom vara rätt så betungande att utgiva den ofta icke oväsentliga ersättningen under karenstiden för sjukhjälp, läkarevård, läkemedel m. m. För arbetaren har det visat sig ibland vålla svårigheter att av arbetsgivaren utfå ersättning under karenstiden. Svårigheten har ock givetvis ökat därigenom att, om arbetsgivaren icke tagit försäkring under karenstiden, det, såsom ovan nämnts, om tvist uppstår, tillkommer domstol och icke försäkringsrådet avgöra om ersättning skall utgå samt ersättningens belopp.

Visserligen stadgas i 37 § att, om den skadade på grund av arbetsgivarens obestånd eller av annan anledning ej kan utfå ersättningen, densamma skall i arbetsgivarens ställe utgivas av den försäkringsinrättning, i vilken arbetsgivaren har sina arbetare försäkrade efter karenstiden, men är ju detta ett undantagsstadgande, avsett endast för vissa fall, och har dess tillämpning varit föremål för olika tolkningar av försäkringsmyndigheterna.

Ett påtagligt bevis för att jämväl från arbetsgivarnas ståndpunkt försäkring är att föredraga framför ersättningsplikt synes vara, att de arbetsgivare, som äro inne i försäkringsfrågor, nämligen de större arbetsgivarna, i synnerligen stor utsträckning tagit frivillig försäkring i riks-försäkringsanstalten eller de ömsesidiga bolagen för ersättning under karenstiden. Statistiken utvisar, att under år 1920 omkring 75 procent av de olycksfall, som drabbat arbetare hos större arbetsgivare, varit karensförsäkrade. De mindre arbetsgivarna, vilka ofta icke äro så hemma i hithörande frågor, hava däremot icke på långt när i så stor utsträckning begagnat sig av den frivilliga försäkringen under karenstiden, ehuru just för dessa arbetsgivare och för hos dem anställda arbetare karenstidsförsäkringen har kanske största betydelsen. Endast för omkring 40

procent av hos dessa arbetsgivare inträffade olycksfall har karenstidsförsäkring tagits.

Alla skäl synas tala för att staten tillser, att bekvämare och för arbetsgivarna mera till hands liggande möjligheter att genom försäkring befria sig från ersättningsplikten under karenstiden skapas än en centralanstalt är i stand erbjuda.

Det ligger då närmast till hands, att man ansluter dessa ökade möjligheter till de nuvarande registrerade sjukkassorna och därigenom samtidigt når det mål, vilket, som nämnts, angivits i samtliga utredningar, nämligen ett sammanknytande av sjukförsäkringen och olycksfallsförsäkringen.

Säkerligen kunna ett avsevärt antal registrerade sjukkassor anses lämpade att upptaga försäkring under karenstiden. *Det är därför önskvärt, att registrerad sjukkassa må, efter tillstånd av kungl. socialstyrelsen, äga rätt teckna avtal om sådan frivillig försäkring under karenstiden, som jämlikt 35 § olycksfallsförsäkringslagen riksförsäkringsanstalten är berättigad teckna, något som gällande sjukkasselag icke torde lägga hinder i vägen för.*

För att emellertid sjukkassor skulle äga rätt teckna avtal om försäkring, som nyss nämnts, synes emellertid såsom villkor böra uppställas, att riksförsäkringsanstalten blir ensam bärare av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen.

Det må härvid till en början i förbigående anmärkas, att såväl ålderdomsförsäkringskommittén i sitt förslag till nu gällande olycksfallsförsäkringslag som ock kommittén för socialförsäkringens organisation endast berört samarbete mellan riksförsäkringsanstalten och sjukkassorna, men däremot icke berört de ömsesidiga bolagens samarbete med dylika kassor.

Socialförsäkringskommittén föreslog visserligen i sitt år 1919 framlagda förslag till lag om allmän sjukförsäkring visst samarbete även mellan de ömsesidiga bolagen och sjukkassorna, men framhöll riksförsäkringsanstalten i sitt över förslaget avgivna utlåtande på övertygande sätt de olägenheter, som skulle uppstå, om sjukkassorna finge del i försäkringen, så länge de ömsesidiga bolagen kvarstode.

Riksförsäkringsanstalten yttrade härvid: »Skulle nu, på sätt i denna paragraf föreslås, sjukkassorna övertaga samtliga de omförmälda olika försäkringsinrättningarnas befattning med olycksfall, skulle detta komma att vålla avsevärd svårighet och omgång för sjukkassorna. Härför skulle varje sjukkassa kunna få att skriftväxla med 14 olika försäkringsinrättningar för redovisning och därmed i samband stående frågor samt rörande försäkringsvillkoren. För varje sjukkassa skulle kunna ifrågakomma 14 olika avtal i dylika ämnen och om gottgörelse från försäkringsinrättning för kassans omkostnader för dessa uppgifter. Med de växlingar av försäkringstagare riksförsäkringsanstalten och de olika bolagen emellan samt mellan bolagen inbördes, som härvid — även med vissa begränsningar från lagstiftningens sida eller eljest i fråga om rätten att utträda ur eller ingå i viss försäkringsinrättning — ifrågakomma, skulle det redan möta vissa olägenheter för sjukkassorna att följa dessa växlingar.

Understundom har en och samma arbetsgivare försäkring för arbetare i olika företag i olika försäkringsinrättningar. Men härtill kommer, att avgörandet av vem, som skall anses såsom arbetsgivare i olycksfallsförsäkringslagens mening i förhållande till viss arbetare, ofta är förenat med ej obetydliga svårigheter och kan kräva tidsödande utredningar från riks-försäkringsanstaltens eller vederbörande försäkringsinrättnings sida. Härför erfordras ofta särskild erfarenhet och sakkunskap. En ganska omfattande skriftväxling mellan riks-försäkringsanstalten, enskilt bolag och vederbörande sjukkasse torde härvid kunna bli va oundgänglig för besvarande av uppkommande frågor.

Vid Sveriges allmänna sjukkasseförbunds nyligen hållna kongress i Gävle fann också kongressen anledning uttala, att »sjukkassornas arbete i ifråga-varande avseende skulle väsentligen förenklas, om olycksfallsförsäkringen hand-haves av endast en försäkringsinrättning, riks-försäkringsanstalten».

Även i ett annat avseende skulle, så länge ett flertal enskilda försäkrings-inrättningar vid sidan om riks-försäkringsanstalten bestå, det tillämnade sam-arbetet mellan riks-försäkringsanstalten och sjukkassorna vålla olägenheter.

För närvarande åligger riks-försäkringsanstaltens ortsombud — de särskilda s. k. mantalsombuden frånräknade — omkring 1,100 stycken, icke blott en del av de uppgifter, som, så länge de skadades sjukdomstillstånd varar, enligt förslaget skulle tillkomma sjukkassorna, nämligen att lämna de skadade upp-lysningar och råd och över dem öva en viss tillsyn samt införskaffa alla slag av upplysningar och utredningar, som erfordras för ersättningsfrågors bedö-mande, utan även att förmedla erforderlig samverkan mellan riks-försäkrings-anstalten och vederbörande arbetsgivare, bland annat, i sin mån i fråga om anskaffandet av försäkringar i riks-försäkringsanstalten. I sådant avseende erfordras, att ombuden även ägna uppmärksamhet åt och hålla riks-försäkrings-anstalten underkunnig om härvid inverkan de förhållanden av olika slag.

Det remitterade förslaget förutsätter visserligen, att vederbörande sjukkasse skulle kunna för riks-försäkringsanstaltens eller annan försäkringsinrättnings räkning och i så fall emot särskild gottgörelse åtaga sig även hithörande uppgifter.

Det synes dock riks-försäkringsanstalten, som om dylika åligganden, vilka i varje händelse näppeligen låta sig handhavas för flera försäkringsinrättningar av samma sjukkasse, skulle vara föga förenlig med sjukkassornas ställning i allmänhet, och då efter riks-försäkringsanstaltens på erfarenhet grundade över-tygelse riks-försäkringsanstalten måste befaras komma i en i förhållande till övriga försäkringsinrättningar alltför ogynnsam ställning, vilken även skulle vara till skada för riks-försäkringsanstaltens allmänna verksamhet, om detta slags ombudsarbete skulle upphöra, måste följden härav bli va att, så länge de enskilda försäkringsbolagen bestå vid sidan om riks-försäkringsanstalten, riks-försäkringsanstalten, förutom det ombudskap, som enligt ifrågavarande paragraf första stycket för riks-försäkringsanstaltens räkning skulle utövas av sjuk-kassorna, antagligen alltjämt skulle nödgas i alltför stor utsträckning bibehålla systemet med särskilt avlönade ortsombud. Betydelsen av att ombuden befrias

från vissa andra dem för närvarande åliggande uppgifter, vilka ej sammanhånga med skaderegleringarna, blir i så fall mindre, likasom i varje händelse, så länge även ortsombud måste bibehållas, de med det tillämnade systemet i fråga om sjukkassorna förenade omkostnader för försäkringsinrättningarna bliva större, än som borde bliva fallet».

Även om det i lagförslaget om allmän sjukförsäkring föreslagna samarbetet mellan sjukkassorna och olycksfallsförsäkringen i vissa delar skiljer sig från sjukkassornas nu föreslagna befattning med olycksfallsförsäkringen, måste dock antagas, att livlig kontakt kommer att förefinnas mellan den sjukkassa, där karensförsäkringen ägt rum och vederbörande försäkringsinrättning.

Vad riks-försäkringsanstalten i sitt förberörda utlåtande andragit synes i huvudsakliga delar äga tillämplighet jämväl vid den nu föreslagna anordningen.

Från flera olika synpunkter synes därför den nuvarande organisationen lägga allvarliga hinder i vägen för ett genomförande av sjukkassorna såsom försäkringsbägare under karenstiden.

Det samarbete, som genom en sådan försäkring skulle komma att utveckla sig mellan sjukförsäkringen och olycksfallsförsäkringen, kunde befaras icke bära de frukter, som man eljest skulle kunna hoppas. Övervägande skäl tala därför, att såsom förutsättning för nu ifrågasatta samarbetet mellan olycksfallsförsäkringen och sjukkassorna måste uppställas den fordran, att riks-försäkringsanstalten blir ensam bärare av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Först härigenom kan någon helhet vinnas och den väg, som man genom förslaget slår in på, antagas kunna leda till ett för hela den sociala försäkringen i vårt land gott resultat.

Vad slutligen angår bestämmande av premierna för karenstidsförsäkringen torde kunna antagas, att sjukkassorna knappast hava möjligheter att själva bestämma desamma. Det torde såväl av denna orsak som ock för undvikande av en osund premiekonkurrens vara lämpligast, att premiesättningen sker av riks-försäkringsanstalten och att stadgande härom införes i lagen.

Under återopande av vad sålunda i denna motion och i förut nämnda vid 1916, 1919 och 1920 års riksdagar väckta motioner anförts tillåta vi oss hemställa, att riksdagen måtte besluta, att från och med den 1 januari 1925 försäkring enligt olycksfallsförsäkringslagen endast må äga rum i riks-försäkringsanstalten samt att för karenstiden försäkring må ske jämväl av registrerad sjukkassa.

För avveckling av de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagen torde icke några särskilda bestämmelser vara påkallade, då för likvidationsförfarandet bestämmelserna i lagen om försäkringsrörelse äga tillämpning.

Anhålles vördsamt, att vederbörande utskott måtte föreslå den förändrade lydelse av lagtexten, som vid tillstyrkande av bifall till motionen kan vara behövlig. Därjämte hemställas, att försäkringsrådet, riks-försäkringsanstalten och sjukkassornas tillsynsmyndighet måtte lämnas tillfälle yttra sig över motionen.

Det hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att följande §§ i lag om försäkring för olycksfall i arbete av den 17 juni 1916, från och med den 1 januari 1925, måtte erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

Försäkringen — — — riks-försäkringsanstalten; dock att i fråga om den i 6 § omnämnda tid, under vilken sjukpenning från riks-försäkringsanstalten ej utgår, försäkring jämväl må meddelas av registrerad sjuk-kassa eller fortsättningskassa efter tillsyningsmyndighetens medgivande.

11 §.

Är — — — mot arbetsgivarens bidrag. Vid beräk-nande av arbetsgivarens bidrag till kassa, som nyss nämnts, skall hänsyn icke tagas till den avgift, som ar-betsgivaren har att utgiva till registrerad sjuk-kassa eller fortsättningskassa, på grund av försäkring enligt vad i 4 och 35 §§ sägs. För — — — enligt denna lag.

För pensionstillägg — — — göras.

Beredas — — — tillämpliga.

13 §.

Tredje stycket utgår.

15 §.

Avgift — — — försäkring beträffande den i 6 § om-förmälda tid, under vilken sjukpenning från försäkrings-inrättningen ej utgår, av ett belopp — — — eller om-kostnader, som nyss nämnts, äger rum.

Vid försäkring i registrerad sjuk-kassa eller fortsätt-ningskassa, enligt vad i 4 och 35 §§ sägs, skall för-säkringsavgiften, jämte kassans omkostnader för försäk-ringen, fastställas efter av riks-försäkringsanstalten i sam-råd med tillsyningsmyndigheten bestämda grunder.

Är arbetsgivare — — — godkännas.

Användes — — — alla för en.

16 §.

Såsom bidrag — — — motsvarande fem procent av summan av försäkringsavgifterna för försäkringarna under året, i den mån de ej avse den i 6 § omnämnda tid,

för vilken sjukpenning ej utgår, och beräknade utan hänsyn till avdrag, som i 11 § omförmäles.

Övriga omkostnader — — — statsmedel.

29 §.

Utgår.

33 §.

Över beslut av registrerad sjuk-kassa eller fortsättningskassa på grund av försäkring, som i 4 och 35 §§ sägs, må klagan föras hos riks-försäkringsanstalten genom besvär, som skola ingivas till riks-försäkringsanstalten eller i betalt brev med allmänna posten vara till anstalten inkomna sist å trettionde dagen efter det klaganden av beslutet erhållit del, den dagen oräknad då sådant skedde.

Riks-försäkringsanstalten äger, ändå att klagan icke förts eller framställning gjorts, till prövning upptaga ärende, som angår sådan försäkring.

Över beslut av riks-försäkringsanstalten rörande ersättning — — — då sådant skedde.

Den som — — — försäkringsrådet.

Försäkringsrådet — — — avses.

Försäkringsrådet — — — kostnadsfritt.

Över — — — ej föras.

34 §.

Underlåter — — — föreskrivet, straffes med böter.

Lämnar — — — utsatt.

Gör någon — — — målsäganden.

Böter — — — strafflag.

35 §.

Arbetsgivare — — — arbete. Sådan försäkring i fråga om annan arbetare än i denna lag avses samt olycksfall utom arbete må meddelas även av registrerad sjuk-kassa eller fortsättningskassa beträffande den i 6 § omförmälda tid, under vilken sjukpenning från försäkringsinrättningen ej utgår.

Har försäkring — — — efterrättelse.

Avtal — — — må ej avslutas av försäkringsinrättning, som i 4 § avses, dock att utan hinder — — — anstalten.

37 §.

Intill — — — i arbetsgivarens ställe av riks-försäkringsanstalten, ägande anstalten av — — — statsmedel.

Stockholm den 21 januari 1924.

Bernh. Eriksson.

Axel Lindqvist.

Edv. Johanson,
Stockholm.